

Dosarul nr. 2rac-29/22
2-19097535-01-2rac-04022022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: A. Ciubotaru
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: N. Budăi, V. Mihaila, I. Cotruță

DECIZIE

6 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a
Fondului Locativ nr. 7 din Chișinău,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Întreprinderii Municipale
de Gestionare a Fondului Locativ nr. 7 din Chișinău cu privire la încasarea datoriei
și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 aprilie 2019 SA „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de chemare în
judecată împotriva ÎMGFL nr.7 din Chișinău, solicitând, conform cererii de
concretizare a acțiunii (vol. I, f.d.55), încasarea datoriei în mărime de 5 675 791,51
lei de lei și taxa de stat în mărime de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii, a indicat că la 1 iunie 2005 SA „Apă Canal Chișinău” și
ÎMGFL nr.7 din Chișinău au încheiat contractul nr.40073301ET pentru folosirea
energiei termice în apă caldă, obiectul contractului fiind livrarea energiei termice
în apă caldă pentru încălzire și pentru alimentare cu apă caldă.

Conform pct.2.1 din contractul menționat, furnizorul se obligă să asigure
livrarea energiei termice la hotarul de delimitare a apartenenței de balanță a
rețelelor termice cu parametrii agentului termic conform regimului de temperatură
și hidraulic de la sursele de producere a energiei termice.

Conform prevederilor din Cap. IV din contract plata pentru energia termică
consumată de populație se efectuează prin intermediul ÎS „Infocom” conform
tarifului până la data de 30 a lunii următoare.

Urmare a neexecutării obligației contractuale pârâtul a acumulat o datorie față
de SA „Apă-Canal Chișinău” pentru cazangeria nr.116 pe perioada din decembrie
2016 – martie 2019 în sumă de 5 689 822,14 lei și pentru cazangeria nr.118 pe
perioada din noiembrie 2018 - martie 2019 în sumă de 3 481 244,30 de lei.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva ÎMGFL nr.7 din Chișinău cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor judiciare, ca fiind neîntemeiată.

La 20 noiembrie 2020, SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, selectând casarea acesteia, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”.

S-a casat hotărârea emisă la 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău”.

S-a încasat de la ÎMGFL nr.7 din Chișinău în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” datoria în sumă de 5 675 791,16 lei, cheltuielile legate de achitarea taxei de stat în prima instanță în sumă de 50 000 lei și cheltuielile legate cu achitarea taxei de stat în instanța de apel în sumă de 37 500 lei.

La 19 ianuarie 2022, ÎMGFL nr.7 din Chișinău, fiind reprezentată de administratorul Victor Stavinschi, a declarat recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea ei și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, reprezentantul ÎMGFL nr.7 din Chișinău a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

A susținut că în ordine de apel cauza a fost examinată în absența sa, deoarece ședința de judecată s-a desfășurat în alt loc decât cel fixat conform citației primite.

În sensul dat, a relatat că au fost citați pentru data de 27 octombrie 2021, ora 10:00, în sala nr. 7 a Curții de Apel Chișinău, unde a fost fixată spre examinare cauza civilă în ordine de apel.

La data și ora stabilită în citație, s-a prezentat în sala de ședințe nr.7 a Curții de Apel Chișinău, unde i s-a comunicat că examinarea apelului a fost fixată în sala de ședințe nr.8.

Ca urmare, după ce s-a prezentat în sala nr. 8, aproximativ la ora 11:15, i s-a comunicat că apelul a fost deja examinat.

La fel, referitor la fondul cauzei, a invocat că instanța de apel a încălcat și aplicat greșit normele de drept material, iar concluziile expuse în decizia motivată sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Consideră că instanța de apel nu a examinat pe deplin cauza, ci s-a limitat la transcrierea în decizie a motivelor invocate de SA „Apă-Canal Chișinău”, fără contrapunerea tuturor argumentelor părților.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces prin intermediul poștei la 14 decembrie 2021 (f.d.193), însă dovada legală de recepționare a deciziei la materialele dosarului lipsește.

Totodată, în cererea de recurs reprezentantul ÎMGFL nr.7 din Chișinău a menționat că decizia motivată a fost recepționată la 22 decembrie 2021.

Din aceste motive, Colegiul constată că recursul depus la 19 ianuarie 2022, a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Copia cererii de recurs a fost comunicată SA „Apă-Canal Chișinău”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin încheierea din 2 martie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de ÎMGFL nr.7 din Chișinău a fost considerat admisibil.

La 10 martie 2022 SA „Apă-Canal Chișinău” a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând materialele cauzei, în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul consideră că acesta urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Conform art. 102 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora

efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

În conformitate cu art. 105 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. La solicitarea persoanelor fizice, citația sau înștiințarea poate fi transmisă acestora prin mijloace de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte sau prin poșta electronică în cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

În prezenta cauză, Colegiul constată că la 19 noiembrie 2020 a fost pronunțată hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d.83), iar la 20 noiembrie 2020, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe. (vol. I, f.d.86)

Prin încheierea din 23 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a primit în procedură cererea de apel declarată de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 19 noiembrie 2020 și s-a stabilit ședința de examinare a apelului pentru data de 13 mai 2021, ora 12:00, în incinta Curții de Apel Chișinău, sala nr. 6.

Conform procesului-verbal din 13 mai 2021, ședința de judecată s-a amânat pentru data de 24 iunie 2021, ora 10:00, din motivul imposibilității examinării cauzei în lipsa reprezentantului intimatului. (vol. I, f.d.146-147)

Conform procesului-verbal din 24 iunie 2021, la cererea reprezentantului intimatului, ședința de judecată s-a amânat pentru data de 28 octombrie 2021, ora 10:00,. (vol. I, f.d.146-147)

Potrivit citației expediate părților, recepționată de reprezentatul ÎMGFL nr.7 din Chișinău la 15 septembrie 2021 (vol. I, f.d.162), Curtea de Apel Chișinău a comunicat despre fixarea ședinței de examinare a apelului declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 19 noiembrie 2020, pentru data de 27 octombrie 2021, ora 10:00, sala nr.7. (vol. I, f.d.161)

Conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 27 octombrie 2021, instanța de apel a considerat că procedura citării a fost legal executată și a purces la examinarea cauzei.

Astfel, apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 19 noiembrie 2020 a fost examinat în sala de ședințe nr.8 a Curții de Apel Chișinău, în lipsa părților. (vol. I, f.d.177-178)

În conexiunea circumstanțelor stabilite, pornind de la argumentele recursului, Colegiul constată că la examinarea apelului declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 19 noiembrie 2020, instanța de apel nu a respectat dispozițiile art. 102-105 din Codul

de procedură civilă, or, este cert că intimatei ÎMGFL nr.7 din Chișinău nu i-a fost comunicat locul desfășurării ședinței de judecată, deoarece, deși conform Citației expediate părților, ședința a fost fixată pentru examinare în sala de ședințe nr.7, ora. 10:00, în final aceasta a avut loc în sala de ședințe nr.8, ora 10:26, în lipsa reprezentanților apelantului și a intimatului.

Față de aceste considerente, Colegiul precizează că lipsa la materialele dosarului a probelor ce ar confirma faptul că reprezentantul ÎMGFL nr.7 din Chișinău, cunoștea cu certitudine despre locul examinării cauzei, echivalează cu necitarea acestuia pentru ședința fixată pentru data de 27 octombrie 2021.

Iar, prin examinarea apelului în lipsa reprezentantului ÎMGFL nr.7 din Chișinău, care nu a fost citat în modul prevăzut de lege, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea acestora de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În consecință, instanța de apel nu a garantat reprezentantului intimatului posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată, de a participa la dezbaterile judiciare, de a da explicații pe cazul dat și de a înainta obiecții, după caz, în sensul prevederilor art. 56, art. 382 și art. 384 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, jurisprudența CtEDO accentuează necesitatea acordării posibilității justițiabililor de a-și pleda cauza cu eficiența dorită.

Adițional, Colegiul accentuează că procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces. Or, dreptul la un proces echitabil, așa cum apare enunțat în cuprinsul art. 6 din CEDO, reprezintă o noțiune vastă, care înglobează garanții procedurale de care se bucură orice persoană în vederea valorificării drepturilor și libertăților sale.

Contradictorialitatea procedurii este esențială pentru respectarea exigențelor unui proces echitabil, or, se poate deduce că contradictorialitatea procedurii nu reprezintă decât un aspect particular al egalității armelor, egalitate care implică dreptul de a avea acces la dosar, de a fi prezent la propriul proces, administrarea echitabilă a probelor, etc.

Având în vedere că o procedură contradictorie presupune dreptul părților de a disputa orice act, probă sau observație prezentate judecătorului și care pot influența decizia acestuia, este necesară asigurarea accesului la dosarul cauzei, dreptul părților de a fi prezente la propriul proces, dreptul acestora de a discuta/explica/combate poziția părții oponente.

În jurisprudența sa, CtEDO a punctat că citarea necorespunzătoare a părților de a participa la judecarea cauzei, a dus la încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *mutatis mutandis* *Russu vs. Moldova*, nr. 7413/05, § 27, 13 noiembrie 2008; *Godorozea vs. Moldova*, nr. 17023/05, § 31, 6 octombrie 2009 și *Rassohin vs. Moldova*, nr. 11373/05, § 34, 18 octombrie 2011).

Subsecvent, Colegiul notează că prin examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa ÎMGFL nr.7 din Chișinău a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26 din Constituție, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

Coroborând circumstanțele ce preced, având în vedere examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa reprezentanților părților, Colegiul conchide că partea

ÎMGFL nr.7 din Chișinău a fost lipsită de dreptul de a beneficia de un proces echitabil, or, în recurs s-a confirmat că ÎMGFL nr.7 din Chișinău nu a fost citată în modul corespunzător pentru ședința fixată în apel pentru data de 27 octombrie 2021.

Sub aspectul celor relatate, este cert că la examinarea cauzei instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, iar eroarea judiciară menționată nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece apelanta a fost lipsită de posibilitatea de a-și susține poziția la stadia apelului.

Date fiind aceste încălcări, singura soluție legală și rezonabilă este casarea și trimiterea spre rejudecare a cauzei. Nu poate fi reținută cauza pentru a fi judecată în fond, or, așa cum a fost arătat mai sus, normele de drept procedural au fost încălcate în mod flagrant, nejustificat, cu urmări severe și cu un potențial de pericol pentru ordinea juridică.

În atare circumstanțe, se decide casarea integrală a deciziei atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel pentru a se asigura părților o judecare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc ce va fi adoptat.

Din aceste motive, având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎMGFL nr.7 din Chișinău și de a casa decizia 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 7 din Chișinău.

Se casează decizia 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 7 din Chișinău cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari